

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۳/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی تأثیر سطح تحصیلات کاربران بر میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش در شبکه اجتماعی اینستاگرام

ایمان شریفی^۱، فرزاد پیروی^۲

۱- کارشناسی ارشد در رشته مهندسی کامپیوتر دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت

۲- استادیار رشته مهندسی کامپیوتر دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت

چکیده

اشتراک دانش به عنوان فعالیتی نظام مند مطرح است که با هدف انتقال و مبادله دانش و تجربه افراد انجام می گیرد. هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر سطح تحصیلات کاربران بر میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش در شبکه اجتماعی اینستاگرام است. پژوهش یک پژوهش «کاربردی» از نوع «نیمه تجربی» می باشد. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه است. روش تجزیه و تحلیل آن آمار استنباطی بوده و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ محاسبه شده است. نتایج حاصل از پژوهش رابطه معناداری را بین فرضیات نشان داده است.

کلمات کلیدی: شبکه های اجتماعی، اینستاگرام، دانش، فناوری اطلاعات

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

مقدمه

در مسیر اشتراک دانش در دنیای امروز، فناوری نقش بسزایی ایفا می کند. رصد تحولات عرصه دانش نشان می دهد که شبکه های اجتماعی به عنوان ابزار قدرتمندی برای اشتراک دانش افراد و به تبع آن یادگیری در فضای مجازی می باشند. افراد در شبکه های اجتماعی حول محور همکاری و مشارکت حضور پیدا می کنند و با عضویت در آن که با دلایل شخصی یا حرفه ای است با دیگران ارتباط برقرار می کنند. شبکه های اجتماعی را می توان جوامع اینترنتی عضو محوری دانست که از تمام امکانات برای پرورش اجتماعی شدن و وابسته شدن کاربران به همدیگر استفاده می کند و بر میزان اجتماعی شدن کاربران تأثیر می گذارد.

به عبارتی، این شبکه ها ابزار یادگیری در فضای مجازی هستند که استفاده کنندگان را برای ایجاد، انتشار و اشتراک گذاری کارهایشان قادر کرده و تعامل و همکاری بین یادگیرنده ها را تسهیل می کنند [۱]. محققان شبکه های اجتماعی را به عنوان یک عامل کلیدی در درک فرآیند خلق دانش دانسته اند. امروزه باتوجه به اهداف شکل گیری شبکه های اجتماعی می توان گفت که هفت گروه شبکه اجتماعی شامل شبکه ارتباطات اجتماعی، اشتراک چند رسانه ای، شبکه های اجتماعی تخصصی، شبکه های اطلاعاتی، شبکه های آموزشی، شبکه های سرگرمی و انجمن های علمی وجود دارد. بلاگ ها، دانشنامه آزاد ویکی پدیا و شبکه های اجتماعی همگی بخشی از بستری هستند که امکان پیوند و مشارکت با دیگران را در خصوص به اشتراک گذاری دانش به نحوی گسترده تر فراهم می سازند. این شبکه ها باتوجه به دسترس پذیری آسان و امکانات مناسبی که برای تبادل اطلاعات در میان کاربران دارند از ظرفیت لازم برای ایجاد بستری مناسب به منظور اشتراک دانش برخوردار هستند. راب کراس از «قدرت پنهان شبکه های اجتماعی» [۲] سخن می گوید. اشتراک دانش به عنوان ضرورتی اجتناب ناپذیر برای تحقق و تولید جامعه دانشی دانشی شناخته شده است. در این میان، به مدد فناوری، «آزادی برای یادگیری» برای همگان در سرتاسر کره خاکی از طریق به اشتراک گذاری ثروت جهانی دانش که به صورت سیال در فضای مجازی در اختیار است، در حال روی دادن است که شیوه رفتار انسان را نیز دستخوش تغییر کرده است. کاربرد شبکه های اجتماعی در جهت دستیابی به اهداف مدیریتی در دنیا مورد توجه است و درایران نیز با رشد و توسعه شبکه های اجتماعی به مفهوم عام شبکه و شبکه های اجتماعی تخصصی به صورت خاص، موضوع اشتراک دانش و تسهیل همکاری میان اعضا از موضوعات نوپایی است که در حوزه مطالعات رفتاری جایگاهی برای خود ایجاد کرده است.

بنابراین باتوجه به اینکه امروزه ابزارها و شکل های تبادل اطلاعات و اشتراک دانش میان افراد از شکل سنتی به شکل تعامل اینترنتی تغییر شکل یافته است، شبکه های اجتماعی می توانند نقش موثر و مفیدی در این دگردیسی ایفا کنند. از طرفی پژوهش ها نشان می دهند که عوامل مختلفی همانند انگیزه های شخصی، ویژگی های شخصیتی، جنسیت، میزان تحصیلات و غیره بر رفتار اشتراک دانش افراد تأثیر گذار است. اوانز [۳] معتقد است که رفتار اشتراک دانش یک تعامل اجتماعی پیچیده است که از اعتماد و دیگر عوامل شناختی - اجتماعی، عوامل درونی و بیرونی که بر کیفیت و کمیت روابط میان افراد تأثیر گذار است، تأثیر می پذیرد، به ویژه وقتی اشتراک دانش در سطح گروهی (فراتر از یک برنامه وابسته به مدیریت دانش در سطح سازمانی) بررسی می شود، نقش این عوامل بسیار پر رنگ تر می شود.

با وجود اهمیت شبکه های اجتماعی در روند ارتباطات و تبادل دانسته های کاربران، پژوهش های چندانی در زمینه شبکه های اجتماعی در داخل کشور انجام نشده است. در این پژوهش بمنظور بررسی رفتار اشتراک دانش کاربران در شبکه های اجتماعی یکی از شناخته ترین شبکه های اجتماعی عصر حاضر یعنی اینستاگرام بعنوان نمونه مورد بررسی انتخاب شده است. هدف این پژوهش درواقع بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش در این شبکه اجتماعی خاص و عوامل موثر

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

برآن می باشد. از میان عوامل موثر بر رفتار اشتراک دانش کاربران که برگرفته از پژوهش های موجود می باشد به طور خاص به بررسی تأثیر سطح تحصیلات کاربران در رفتار اشتراک دانش در شبکه اجتماعی اینستاگرام پرداخته شده است.

مواد و روش

این پژوهش یک پژوهش «کاربردی» از نوع «نیمه تجربی» می باشد. پژوهشی کاربردی است که با استفاده از نتایج تحقیقات بنیادی به منظور بهبود و به کمال رساندن رفتارها، روشها، ابزارها، وسایل، تولیدات، ساختارها و الگوهای مورد استفاده جوامع انسانی انجام می شود. تحقیق نیمه تجربی پژوهشی است علمی که معمولاً در شرایط واقعی و حقیقی اجتماعی به کار می رود، در این شرایط و موقعیت ها، امکان کنترل همه متغیرهای موجود در حوزه تجربی وجود ندارد و احتمالاً محقق فقط می تواند بعضی از آنها را کنترل کند. از نظر «بررسی» از نوع «پس رویدادی» می باشد؛ تحقیق پس رویدادی به تحقیقی گفته می شود که پژوهشگر علت احتمالی متغیر وابسته را مورد بررسی قرار می دهد. چون متغیر مستقل و وابسته در گذشته رخ داده اند لذا این نوع تحقیق غیر آزمایشی را تحقیق پس رویدادی می گویند. از نظر «هدف» یک پژوهش «کاربردی» محسوب می گردد چرا که این تحقیق بر روی یافتن راه حل مسائل فوری با ماهیت عملی متمرکز می شود و بنابراین جنبه عملی داشته (نتایج این تحقیق عینی و مشخص است) و معمولاً خود محقق در کاربرد نتایج دخیل می باشد.

نوع تحقیق حاضر کاربردی و روش آن آمار استنباطی بوده که با بهره گیری از ابزار پیمایش انجام شده است.

یافته ها

آن چه در این فصل مورد بررسی قرار می گیرد شامل نتایج تحقیق و پیشنهادات ناشی از آن می باشد. یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها در فصل چهارم به همراه اصول بیان شده در مبانی نظری تحقیق ملاک نتیجه گیری نهایی قرار گرفته است. پژوهش حاضر با هدف کلان بررسی تأثیر سطح تحصیلات کاربران بر میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش در اینستاگرام می باشد. جامعه آماری شامل گروهی از افراد است که دارای یک یا چند صفت مشترک هستند و این صفت مورد توجه محقق است. سپس با طراحی پرسش نامه و ارائه سوالاتی در خصوص شاخص های موثر در افزایش پایداری شهری در توسعه شهر که روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات استاد راهنما و اساتید گروه و تعدادی از اعضای جامعه آماری تایید شده است. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰,۸۹ تعیین گردید که نشان دهنده پایایی مناسب ابزار اندازه گیری بود و پس از تکمیل این پرسش نامه توسط نمونه آماری مشخص شده است.

در حال حاضر، اینستاگرام یکی از محبوب ترین و شناخته ترین شبکه های اجتماعی در بین کاربران شبکه های اجتماعی می باشد که استفاده از آن بسیار آسان بوده و نیاز به دانش خاصی ندارد.

فرضیه اول تحقیق:

H۱: بین اینستاگرام یکی از محبوب ترین و شناخته ترین شبکه های اجتماعی در بین کاربران شبکه های اجتماعی می باشد که استفاده از آن بسیار آسان بوده و نیاز به دانش خاصی ندارد رابطه معنی داری وجود دارد.

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

H_0 : بین اینستاگرام یکی از محبوب ترین و شناخته ترین شبکه های اجتماعی در بین کاربران شبکه های اجتماعی می باشد که استفاده از آن بسیار آسان بوده و نیاز به دانش خاصی ندارد رابطه معنی داری وجود ندارد.

جدول ۱ مدل سنجی فرضیه اول

صحت سنجی			بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش			الگو	ردیف
E	RMSE	R	E	RMSE	R		
۰,۹۴۹	۱,۸۰	۰,۹۷۶	۰,۸۶۸	۲,۷۷	۰,۹۳۶	M۳	۱

نتایج شبکه بیزین نشان می دهند که؛ «اینستاگرام یکی از محبوب ترین و شناخته ترین شبکه های اجتماعی در بین کاربران شبکه های اجتماعی می باشد که استفاده از آن بسیار آسان بوده و نیاز به دانش خاصی ندارد» پس فرضیه (H_1) تایید و فرض نول (H_0) رد می شود.

فرضیه دوم تحقیق:

در حال حاضر، اینستاگرام یکی از محبوب ترین و شناخته ترین شبکه های اجتماعی در بین کاربران شبکه های اجتماعی می باشد که استفاده از آن بسیار آسان بوده و نیاز به دانش خاصی ندارد.

فرضیه دوم تحقیق:

H_1 : بین کاربران تمایل به اشتراک دانش در شبکه اجتماعی اینستاگرام دارند رابطه معنی داری وجود دارد.

H_0 : بین کاربران تمایل به اشتراک دانش در شبکه اجتماعی اینستاگرام دارند رابطه معنی داری وجود ندارد.

جدول ۲ مدل سنجی فرضیه دوم

صحت سنجی			بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش			الگو	ردیف
E	RMSE	R	E	RMSE	R		
۰,۹۱۰	۰,۲۰۷	۰,۹۵۹	۰,۸۵۱	۳,۱۷	۰,۹۱۰	M۲	۱

نتایج شبکه بیزین چند نشان می دهند که؛ «کاربران تمایل به اشتراک دانش در شبکه اجتماعی اینستاگرام دارند» پس فرضیه (H_1) تایید و فرض نول (H_0) رد می شود.

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

فرضیه سوم تحقیق:

عوامل مختلفی بر تمایل کاربران به اشتراک دانش در اینستاگرام تأثیرگذار است.

فرضیه دوم تحقیق:

H₁: بین عوامل مختلفی بر تمایل کاربران به اشتراک دانش در اینستاگرام تأثیرگذار است رابطه معنی داری وجود دارد.

H₀: بین عوامل مختلفی بر تمایل کاربران به اشتراک دانش در اینستاگرام تأثیرگذار است رابطه معنی داری وجود ندارد.

جدول ۳ مدل سنجی فرضیه سوم

بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش						ردیف	الگو
صحت سنجی			بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش				
E	RMSE	R	E	RMSE	R		
۰,۹۱۱	۲,۱۹	۰,۹۴۹	۰,۸۳۰	۳,۴۵	۰,۹۰۰	M۵	۱

نتایج شبکه بیزین چند نشان می‌دهند که؛ «عوامل مختلفی بر تمایل کاربران به اشتراک دانش در اینستاگرام تأثیرگذار است» پس فرضیه (H₁) تایید و فرض نول (H₀) رد می‌شود.

فرضیه چهارم تحقیق:

سطح تحصیلات افراد یکی از عوامل اثرگذار بر میزان تمایل کاربران بر اشتراک دانش در اینستاگرام است.

فرضیه دوم تحقیق:

H₁: سطح تحصیلات افراد یکی از عوامل اثرگذار بر میزان تمایل کاربران بر اشتراک دانش در اینستاگرام است رابطه معنی داری وجود دارد.

H₀: بین سطح تحصیلات افراد یکی از عوامل اثرگذار بر میزان تمایل کاربران بر اشتراک دانش در اینستاگرام است رابطه معنی داری وجود ندارد.

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

جدول ۴ مدل سنجی فرضیه چهارم

بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش						الگو	ردیف
صحت سنجی			اشتراک				
E	RMSE	R	E	RMSE	R		
۰,۹۱۴	۲,۱۰	۰,۹۵۵	۰,۸۴۴	۲,۹۸	۰,۹۰۹	M۴	۱

نتایج شبکه بیزین چند نشان می‌دهند که؛ «سطح تحصیلات افراد یکی از عوامل اثرگذار بر میزان تمایل کاربران بر اشتراک دانش در اینستاگرام است» پس فرضیه (H₁) تایید و فرض نول (H₀) رد می‌شود.

نتیجه گیری

در سالهای اخیر توانایی سایت های شبکه های اجتماعی، به مثابه کانالی برای ارتباطات و رسانه ای برای افرادی قاطع جهان برای گردهم آمدن در یک قلمرو مجازی و به اشتراک گذاشتن ایده های جدید، تغییرات بنیادینی را در حوزه اشتراک دانش به وجود آورده است. شبکه های تخصصی دانش محور که با رویکرد تبادل دانش و اطلاعات در فضای مجازی رشد و توسعه پیدا کرده اند، محدودیت ها و مرزهای جغرافیایی را کنارگذاشته و از این رو تأثیرات محتمل متقابل در حوزه اشتراک دانش را به شکل قابل توجهی گسترش میدهند که نحوه رفتار انسان را نیز متأثر از خود کرده است. در حال حاضر، رسالت شبکه های اجتماعی تولید محتوای مشارکتی است. در دسترس بودن همیشگی اطلاعات و کارگزاران دانش، فعالیت های مربوط به جمع آوری و استفاده موثر از دانش را برای متخصصین تقویت می کند و موفقیت شبکه های اجتماعی تخصصی به میزان توجه، تأکید و استفاده از آن دانش به بهترین شکل ممکن میباشد

طبق نتایج حساسیت سنجی، امنیت سلامت، به ویژه در فضای مجاز به آنجا معرفی می‌شود، در رضامندی آن برای کاربران نقش بسزایی دارد. اگرچه در انتشار دانش در این اپلیکیشن در ایران و عوامل کلیدی آن در ایران و خارج از کشور مطالعات زیادی صورت نگرفته است؛ اما تعارض انسان با این نوع شبکه های مجازی از جمله عوامل مهم تهدید کننده شناخته شده است.

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

منابع

۱. شکفته، مریم (۱۳۸۸). مدیریت دانش‌شنی پیش زمینه مدیریت دانش سازمانی، مجموعه مقالات مدیریت دانش و علوم اطلاعات: پیوندها و برهم کنش ها (۲۰۷-۲۲۷). تهران: کتابدار.
۲. حاج ابراهیمی، مهدی؛ حبیبی، شفیع؛ سلمانی ندوشن، ابراهیم؛ و دولانی، عباس (۱۳۸۸). بررسی تبادل دانش سازمانی و ابزارهای مورد استفاده در این فرآیند میان کتابداران کتابخانه های دانشکده ای دانشگاه علوم پزشکی تبریز و تأثیر فرهنگ سازمانی و نظام حقوق و پاداش بر آن. در محمد حسن زاده، امید فاطمی، و ابراهیم عمرانی، مجموعه مقالات مدیریت دانش و علوم اطلاعات: پیوندها و برهم کنش ها ۱۴۱-۱۶۲، تهران: کتابدار.
۳. Hildreth, P. and Kimble, C., ۲۰۰۴, "Knowledge Networks: Innovation through Communities of Practice", Idea Group Publishing. HUNG, W.C., ۲۰۰۶, "Researching the researcher: A social network analysis of the multidisciplinary knowledge creation process", MSc. Thesis, University of Waterloo, Ontario, Canada, pp. ۱۲۲
۴. Jyrama, A. and Ayvari, A., ۲۰۰۵, "Can the Knowledge-Creation Process Be Managed? A Case Study of an Artist Training Project", International Journal of Arts Management, ۷(۲), pp. ۴۱۴.
۵. Naif Marouf, L. (۲۰۰۷). Social networks and knowledge sharing in organizations: a case study. Journal of Knowledge Management, ۱۱ (۶), ۱۱۰-۱۲۵.
۶. Coenen, T., Kenis, D., Van Damme, C., & Matthys, E. (۲۰۰۶, January). Knowledge sharing over social networking systems: Architecture, usage patterns and their application. In On the Move to Meaningful Internet Systems ۲۰۰۶: OTM ۲۰۰۶ Workshops (۱۸۹-۱۹۸). Berlin Heidelberg: Springer.
۷. Coenen, T. (۲۰۰۶). Structural aspects of online social networking systems and their influence on knowledge sharing. Proceedings Web Based Communities. San Sebastian, Spain.
۸. Wahlroos J.k. (۲۰۱۰). *SOCIAL MEDIA AS A FORM OF ORGANIZATIONAL KNOWLEDGE SHARING: A Case Study on Employee Participation at Wärtsilä*. Master's Thesis, University of Helsinki, Helsinki. Retrieved: October ۳, ۲۰۱۱, from helda.helsinki Available at: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/24624/Thesis.Johanna.Wahlroos.pdf?sequence=۱>.
۹. Drula, G. (۲۰۰۹). SHARING KNOWLEDGE INSIDE SOCIAL NETWORK SITES. *Lex et Scientia*, (۱۶), ۴۶۳-۴۷۳. Retrieved: May ۱۴, ۲۰۱۲, from doaj Available at: <http://www.doaj.org/doaj?func=abstract&id=۵۰۱۸۳۳>.